Anul I. Nr. 2

Ianuarie 1951

ÎNDREPTAR

Ad me currendum est in omni judicio
(De Imitatione Christi, Lib. III. Cap. 46)

FOAIE PENTRU GÂND ŞI FAPTĂ CREŞTINEASCĂ

QUE LE RIDEAU S'ENTR'OUVRE!

Dans la situation actuelle du monde, la publication d'un périodique chrétien destiné aux Roumains en exil est d'une très haute importance. Il faut que la vieille terre de civilisation fertilisée par Trajan reste accessible au monde occidental. Il faut au moins que des voix roumaines se fassent entendre.

La Roumanie est une synthèse de Rome et de Byzance, ces deux pôles de l'antiquité chrétienne. Latine par son admirable langue aux sonoritées qui évoquent les harmonies libératrices de la musique moderne, byzantine par sa liturgie et son art „România" est inconcevable sans cette Rome dont elle a tiré son beau nom.

N'a-t-on pas exagéré, d'ailleurs, les oppositions linguistiques et psychiques entre Rome et Constantinople? Pendant de longs siècles le peuple chrétien d'occident a parlé grec (même en Gaule, la célèbre inscription de Pectorius, à Autun, le prouve). Par contre Justinien, le bâtisseur de cette douloureuse basilique Sainte Sophie qui incarne tout le génie religieux de Byzance, n'était-il pas un latiniste consommé? La Roumanie est, par vocation, le trait d'union entre ces deux moitiés de la chrétienté, la grecque et la latine. Puissent les heures tragiques du présent aviver notre soif d'amour et d'unité.

T. RUPP
Vicaire général de Paris pour les Etrangers
Chanoine honoraire de Paris
Représentant du Vatican près de l'U. N. E. S. C. O.

Ci un lucru trebueşte: ÎNCREŞTINARE

de

OCTAVIAN BÂRLEA

N'a fost ziar românesc în exil, care să nu fi înfierat încălcările credinţei creştine, făcute de Bolşevism în România. S'au distrus sfinte obiceiuri; s'au batjocorit altare; au fost maltrataţi şi martirizaţi arhierei şi preoţi.

Privind aceste însemnări de ziar, s'ar putea crede că emigranţa românească se găseşte pe un înalt piedestal de spiritualitate. Considerând însă faptele, nu vorbele, vom avea durerea să constatăm că realitatea e alta. Sunt, desigur, printre noi suflete alese, care fac cinste numelui de creştin; însă marea massă a refugiaţilor trăeşte antagonismul între Est şi Vest aproape numai sub aspect politic. Se deplâng violenţele împotriva vieţii religioase fiindcă acestea sunt arme împotriva Bolşevismului; dar trăirea religioasă cade numai pe al doilea, sau al treilea plan. Pentru ilustrarea acestui fapt, două evenimente, dela Paris şi Roma, pot aduce destulă lumină: 1) la Paris o biserică românească a fost ani dearândul închisă, fiindcă vieaţa religioasă n'a fost atât de puternică să ridice oamenii peste deosebirile de orientare politică; 2) la Roma Colegiul Român, destinat tinerilor care se dedică preoţiei, a trebuit să-şi suspendeze activitatea, fiindcă emigranţa n'a dat vocaţii religioase. Dificultăţile amintite nu pot fi scuzate de faptul că suntem în refugiu, căci alte emigranţe au deschis seminarii şi au trimis mulţi tineri în colegiile naţionale din Roma. Nu pot fi explicate nici cu pretinsa izolare de ţară, căci veşti despre progresul ateismului printre tineret şi de coborîrea nivelului moral în regiunile boşevizate au ajuns la urechile tuturor, şi totuşi nimeni n'a voit să întrerupă discursurile de piaţă şi să se dedice, prin rugăciune, sacrificiu şi studiu, viitorului apostolat. Iar dacă cineva ar spune că nu sunt vocaţii nouă, fiindcă fiecare emigrant şi-a avut drumul în vieaţă bine trasat, cum ar putea explica atunci ruşinea dela biserica din Paris?

Rădăcinile acestui rău, mi-aş permite să cred sunt mult mai adânci, şi trebuesc căutate în atmosfera de indiferenţă religioasă, creată printre tineret, de literatura şi atmosfera şcolilor româneşti dintre cele două războaie mondiale. Au fost, e adevărat, ore de religiein şcolile secundare, predate de cele mai multe ori de catebeţi-funcţionari, însă, în acelaşi timp, au fost şi profesori care au reprezentat concepţii străine credinţei. Dacă cineva, cu o capacitate mai mult decât mediocră, după un astfel de drum făcut prin liceele statului, se dedica preoţiei, era rara avis. Dualismul rămas în sufletele classei culte, din lipsă de timp, de ocazie favorabilă, sau de pasiune pentru adevăr, de cele mai multe ori n'a fost clarificat. S'a trăit astfel o vieaţă dublă: un creştinism de faţadă la Te Deum-uri şi Requiem-uri, şi o vieaţă îndepărtată de Dumnezeu în restul timpului. Aceeaşi vieaţă, se pare, se continuă în bună parte şi peste hotare: se face Requiem pentru încălcările aduse acasă religiei, dar se trăeşte în mod mai mult sau mai puţin profan, în aşteptarea Te Deum-ului eliberării.

Nu vrem prin aceasta să negăm intensele şi nobilele preocupări ale refugiaţilor români, pentru o soartă mai bună a neamului în viitor. Însă aceste preocupări ni se par a nu fi de lungă perspectivă, nici nu s'ar referi la partea esenţială, ci ar fi mai mult de periferie. Căci tocmai vieaţa religioasă, care ar trebui să fie co-

continuarea în pag. 3

UN CUVÂNT SFÂNT: UNIRE

de

SEVER POP

Anii pribegiei devin tot mai grei, cu cât trece vremea. Fiecare din noi, îndurând multe necazuri şi lipsuri, devine tot mai sensibil şi mai puţin dispus să asculte vorbele fratelui de suferinţe.

Vântul de neunire care izbucneşte din această stare de spirit trebue însă înnăbuşit prin căutarea şi cultivarea tuturor sentimentelor nobile care ne pot uni într'un bloc de granit unde amarul pribegiei să nu poată pătrunde, şi unde egoismul să nu poată înflori. Există în inimele noastre nenumărate sentimente pe care le putem cultiva: dragostea faţă de aproapele, părtaş de suferinţe; încurajarea şi ajutorarea celor care sânt mai slabi de îngeri şi pe care un egoism orb îi duce spre pragul peirii; gândul la cei de-acasă, pe care am dori să-i vedem liberi; menţinerea demnităţii de Român în mijlocul unei lumi care n'a avut nici odată ocaziunea să ne cunoască aşa de în de-aproape ca acum; spiritul de jertfă dus la culme spre a ne afirma în mijlocul străinilor ca un element de ordine şi de progres. Ar fi cel mai măreţ act de recunoştinţă şi de îmbărbătare faţă de fraţii care suferă, acolo departe, de la Ţeţina până la Porţile-de-fier şi din Codrii Orheiului până în Ţara Oaşului, dacă am face ca străinii să cunoască în toată adevărata lui valoare înţelesul vorbei omenie (termen derivat de la cuvântul om); omenia românească, pe care strămoşii noştri au ridicat-o la un adevărat simbol de distincţie etnică.

Ar fi astfel posibil să realizăm şi în pribegie cea mai nobilă faptă, unirea, demnă de trecutul nostru sbuciumat şi chinuit de „copii ai suferinţei, urziţi din lacrimi şi durere" (Goga), care au ştiut să păstreze, prin limbă şi tradiţiuni, pecetea neştearsă a demnităţii şi cinstei caracteristice lumii romane şi creştine.

În acest prag al jumătăţii a doua a secolului cuvântul unire să fie săpat cu litere de foc în sufletele noastre ale tuturor, căci numai unirea noastră a tuturor, de la mic la mare, poate să ne conducă cu fruntea sus în pământul strămoşesc şi într'o ţară liberă. Cei care socotesc că nu pot distruge din inimele lor egoismul care desuneşte, au datoria de onoare să uşureze calea celor care simt

continuarea în pag. 3

Rugăciunea din Grădina Ghethsemani, miniatură din Evangheliar, Reichenau, Secol. X, München, Bayer. Staatsbibliothek Clm 4453.

Nu aventurieri, ci OAMENI NOUI

de

FLAVIU POPAN

Problema pusă de D-l Horia Sima în „Omul nou" e, fără îndoială, mult mai interesantă decât procesul de intenţii pe care l-ar putea unii deschide. Am putea-o clasa -ţinând seamă de ideea principală- între încercările de zidire a lumii viitoare. Încă nu putem vedea cum va arăta această lume. Dar ştim că spre ea se îndreaptă năzuinţele noastre. Toate speranţele converg spre aşteptarea mesianică a zilei de mâine. Tensiunea continuă spre nou, aşteptarea instinctivă a ceea ce nu avem încă, sunt o dovadă a lipsurilor şi a sărăciei noastre de acum. Ne întâlnim astfel, chiar fără să vrem, în ceea ce ne lipseşte, adecă în sărăcia care ne este comună. Şi fiindcă proporţiile acestei sărăcii sunt fără măsură, asemănarea dintre noi e atât de pronunţată, că orice deosebire de detaliu nu mai poate avea importanţă. N'ar fi mai creştinesc să întâmpinăm cu acest sentiment de înfrăţire în neputinţă orice soluţie încercată pentru viitor?

În Evanghelie găsim şi de astă dată -ca întotdeauna când e vorba de rostul omului- punctele de reper pentru orientarea creştină a lumii de mâine. „Vestea cea bună" a lui Isus Hristos urmărea tocmai instaurarea unei lumii noui, adecă a unei societăţi cu o structură aparte şi cu o funcţiune bine determinată. (Mat. 16, 18). Dar pentru întemeierea nouii societăţi Isus nu s'a grăbit să formeze cadre externe şi instituţii proprii, ci s'a preocupat, în primul rând, să „înnoească" sufleteşte pe oameni. Întâiu şi-a format oamenii (a făcut din ei „fraţii lui", „căsenii lui", „comesenii lui"), i-a schimbat prin trimiterea Sfântului Duh, şi numai după aceea i-a constituit într'o societate nouă. Întâiu omul, pe urmă formele, combinaţiile, programele. Că numai cine are vin nou poate întrebuinţa cu folos vasele noui (Marc. 2, 22).

În această lumină înţelegem taina răspunsului, neînţeles pe vremuri de Nicodim, ca şi de mulţi oameni de azi, despre necesitatea unei a doua naşteri din spirit (Ioan 2, 23). „Că ce este născut din trup, trup este; şi ce este născut din spirit, spirit este": adecă nu putem aştepta ceva nou decât dela „omul nou" renăscut „întru dreptate şi întru sfinţenia adevărului" (Efeseni 4, 24). Pentru realizarea acestui om nou, Sfântul Pavel insistă cu o tărie neobosită în epistolele sale: „Desbrăcaţi pe omul cel vechiu dimpreună cu faptele, şi vă îmbrăcaţi în omul cel nou care se înnoeşte după chipul celui ce l-a făcut pe el" (Coloseni 3, 9). Nu se tratează aci de o ruptură cu vieaţa şi cu realizările din trecut, ci de lepădarea „mâniei, a răutăţii, a minciunii, a hulei, a lăcomiei, a patimilor, a cuvintelor de ruşine, a înşelăciunii, a furtului", punând în locul lor „mai pe sus de toate dragostea", pentru a ajunge „la măsura plinirii lui Hristos", modelul desăvârşit al „omului nou" (Efeseni, 4, 13).

Pe cum se vede, trecerea dela „omul vechiu" la „omul nou" comportă o schimbare capitală în ţinuta omului: unica revoluţie care aduce fundamental ceva nou. („Voi puteţi răsturna lumea -scria G. Duhamel-, dar dacă nu reuşiţi să mă schimbaţi, n'aţi făcut nimic"). De aceea sfântul -sfinţenie integrală, fără mutilări şi ştersături- care înfăptueşte până la maximum această transformare e singurul revoluţionar adevărat. Căci ce schimbări în spre bine ale lumii s'ar putea aştepta dela

continuarea în pag. 3

PSALMUL 103

Binecuvintează, suflete al meu, pe Domnul!
Doamne Dumnezeul meu, eşti negrăit de mare!
În mărire şi'n podoabă te-ai îmbrăcat.
Tu te învălui cu lumina ca şi cu o haină;
Tu întinzi cerul ca o pânză,
Şi pe ape îţi-aşezi locuinţa slavei tale;
Tu din nouri îţi faci car,
Şi umbli pe aripele vântului;
Tu din vânturi îţi faci crainici,
Şi servi din flacările focului.

Tu ai aşezat pământul pe temeliile sale,
Şi'n veac nu se va clăti.
Tu cu oceane l-ai învăluit,
Şi apele i se odihneau pe munţi.
Dar la certarea ta au fugit,
Glasul tunetului tău le-a pus pe goană;
Şi s'au ridicat munţi, şi s'au coborît văi,
tocmai după planul hotărîrii tale.
Şi apelor le-ai pus hotar,
pe care să nu-l treacă,
acoperind, iarăşi, pământul.

Izvoarelor le-ai poruncit
să-şi verse apa 'n râuri,
Ca să curgă printre munţi;
La ele să s'adape fiarele câmpului,
La ele să-şi stâmpere setea colunii;
Pasările cerului locuesc deasupra lor,
Şi'n frunzişuri ciripesc.

Tu din înălţimea lăcaşului tău adăpi munţii,
Şi pământul se umple de roada faptei tale.
Tu faci să răsară pentru dobitoace
iarbă şi verdeaţă, spre folosul omului,
Ca din pământ să scoată pâne,
Şi vin ce veseleşte inima lui;
Ca untdelemnul să-i luminere faţa,
Şi inima să i-o 'ntărească pânea.
Sunt plini de sevă arborii Domnului,
Codrii Libanului, de el sădiţi,
Acolo pasările îşi fac cuiburi
Şi barza pe vârfuri şi-aşează casa.
Munţii cei prea nalţi cerbilor;
Râpele, iepurilor le sunt scăpare.

Tu ai făcut luna spre împărţirea vremii,
Şi soarelui i-ai hotărît apusul.
Când faci întunerec şi se lasă noaptea,
Atunci ies la iveală fiarele pădurii.
Puii leilor răcnind după pradă
Cer dela Dumnezeu partea lor de hrană.
Dar când soarele răsare, ele se retrag
Şi se pitesc prin vizuini.
Atunci iese omul la muncă
Şi la lucru până seara.

Cât de fără număr sunt, Doamne,
lucrurile tale!
Cu câtă înţelepciune pe toate le-ai zidit:
E plin tot pământul de făptura ta.
Iată întinsa şi larg deschisa mare:
Aci sunt târâtoare fără număr,
Vietăţi mici şi mari;
Aci umblă corăbii,
Ca şi Leviatanul ce zburdă 'ntr'însa.
Toate dela tine aşteaptă
La vreme să le dai mâncare.
Dându-le-o, o vor culege;
Deschizându-ţi mâna, toate se vor umple
de bunătăţi.
Dar de-ţi întorci faţa, toate se turbură.
De le iei suflarea, se sting şi se 'ntorc
în ţărâna lor.
Abia le-ai trimis suflarea ta, şi s'au şi zidit;
Şi aşa înnoeşti faţa pământului.

Eternă fie gloria Domnului,
Şi să se bucure Domnul de lucrurile sale,
El, cel ce caută spre pământ, şi-l cutremură;
Cel ce abia atinge munţii, şi ei fumegă.
Cânta-voiu Domnului toată viaţa mea,
Voiu psalmodia Dumnezeului meu cât voiu trăi!
Plăcută fie-i lui lauda mea;
Eu mă voiu bucura de Domnul.
Dispară păcătoşii de pe pământ,
Şi răii să nu mai fie.
Binecuvintează, suflete al meu, pe Domnul!
Şi iarăşi: Soarelui i-ai hotărît apusul,
Când faci întunerec şi se lasă noaptea.
Cât de fără număr sunt, Doamne, lucrurile tale!
Cu câtă înţelepciune pe toate le-ai zidit!

(Traducere de Octavian Bârlea şi George Racoveanu, după LIBER PSALMORUM. Nova e textibus primigeniis interpretatio latina cum notis criticis et exegeticis. Roma 1945).

GÂNDITORI ŞI PROFEŢI RUŞI DESPRE STRUCTURA SPIRITUALĂ A POPORULUI RUS

IVAN DE KOLOGRIVOF S. J.:

„Câmpiile imense şi monotone, orizonturile nelimitate în care infinitul, nemăsuratul intră, făcând oarecum parte din cotidian, formează sufletul rusesc şi-i condiţionează structura spirituală.

Ca şi întinderile pământului său nativ, acesta nu cunoaşte limite. Simţul formei definite, de care latinii şi grecii sunt atât de orgolioşi, le e străin. Lipsa de graniţe şi de măsuri, contrastele violente, asemănătoare marilor variaţii ale climei ţării sale, sunt în el naturale. Ca stepele sale native, el e răscolit de uragane şi măturat de furtuni. Evanghelia nu s'a izbit în această ţară de nici o tradiţie a cetăţii omeneşti, nici de vreuna din acele tendinţe secularizatoare atât de puternice în lumea romanizată. Găsi, în schimb, un element etnic cu tendinţă nihilistă, duşman al oricărei aspiraţii spirituale, înrădăcinat în materie. Cu acest element trebui să frământe lutul şi să prepare împărăţia lui Dumnezeu -problemă anevoioasă, de luat mereu dela început- şi departe de-a fi săvârşită când izbucni revoluţia rusească". (Din „Il Cristianesimo Russo Ortodosso, Milano, 1947).

GLOSSARIUM

IMUTABILITATEA FORMELOR

„ În vremea aceea, profeţeşte Isaia (II, 6-9), lupul va sta laolaltă cu mielul şi leopardul se va culca lângă ied; viţelul şi puiul de leu vor petrece împreună şi un copil îi va mâna. Junicea va merge la păscut împreună cu ursoaica şi puii lor vor sălăşlui la un loc, iară leul, ca şi boul, va mânca paie; pruncul de ţâţă se va juca lângă culcuşul viperei şi în vizuina şarpelui otrăvitor copilul înţărcat îşi va întinde mâna". Când se vor întâmpla toate acestea? In illo tempore, în vremea aceea; adică la împlinirea timpului, când va avea loc regenerarea universală; pentrucă, atunci, „tot pământul va fi plin de cunoştinţa Domnului, precum apele acoperă fundul mării!" (Isaia, II, 9; vezi şi 65, 25).

Acest moment cosmic de totală înfrăţire şi fundamentală regenerare este un leitmotiv al speculaţiei orientale, şi pe el îl vesteşte şi Virgil în faimoasa Egloga a IVa, când: magnus ab integro saeclorum nascitur ordo, când va renaşte în integritatea sa marele ordin al secolelor, adică Marele An, un nou ciclu cosmic, reîncepând prea fericita vârstă de aur (ac tot surget gens aurea mundo). Între multele semne ale acestei regenerări cosmice Virgil nu uita să noteze că nec magnos metuent armenta leones, „turmele de boi nu se vor mai teme de leii cei mari". Adică: speciile animale îşi vor pierde structurile lor actuale, instinctele sau destinele carnasiere vor fi abolite; totul va fi purificat, pentrucă totul va reîncepe; într'un anumit sens, Creaţia se regenerează esenţial, adică se repetă actul creaţiei.

Am arătat într'altă parte (Le Mythe de l'Eternel Retour, 1949), că motivele acestea se încadrează într'o concepţie arhaică, aproape universală, a regenerării periodice a Creaţiei şi a abolirei istoriei prin repetarea actului cosmogonic. Nu asupra acestei prea importante teorii vreau sa stărui în nota de faţă. Ci asupra unui aspect al gândirii scolastice medievale, relevat de altfel mai de multă vreme de Leon Chestov: Sf. Thoma afirma (Summa Theologiae, I, XCVI 1, ad sec.) că, şi înainte de păcat, carnasierii erau tot carnasieri, că deci speciile sunt imutabile şi inviolabile; realul este şi rămâne aşa cum e chiar pentru Dumnezeu. Chiar înainte ca păcatul să altereze Creaţia, carnasierele trebuiau sa mănânce carne vie — şi lupul nu a stat, nici nu va sta vreodată laolaltă cu mielul, nici leopardul nu s'a culcat, nici nu se va culca vreodată, lânga ied. Forma nu se poate contrazice pe ea însăşi. Lucrurile sunt în lume în măsura în care sunt ele însile, aceleaşi dela începutul Creaţiei. Pentru Sf. Thoma, ca şi pentru întreaga gândire scolastică, formele şi structurile sunt cu necesitate aşa cum sunt.

Nu e locul aici să discutăm implicaţiile unei asemenea concepţii a imutabilităţii formelor create. Leon Chestov a făcut-o în cartea lui Athènes et Jérusalem, amintind, între altele, că Sf. Francisc a putut, prin admirabila lui iubire creştină, să schimbe „structura carnasieră" a fratelui lup. Deci, prin mila lui Dumnezeu şi iubirea omului (iubire mistică, bineînţeles), chiar omul poate modifica structura unei forme. Nimic nu e imutabil pentru Dumnezeu — şi multe lucruri nu sunt nici pentru omul care ştie să creadă şi să iubească — se înţelege din experienţa franciscană.

Foarte aproape de Isaia şi de Sf. Francisc, şi cu totul opusă concepţiei Sfântului Thoma, se situiază gândirea indiană. Pentru care, formele, prin simplul fapt că sunt forme, sunt iluzorii şi provizorii. Orice poate deveni orice altceva, prin mistică sau magie. Libertatea absolută nu este numai o modalitate a divinităţii, ci şi o posibilitate îngăduită omului. Deci, pentru un sfânt, ca şi pentru un magician indian, leopardul se poate culca lângă ied, şi pruncul se poate juca lângă vizuina viperei — pentrucă niciuna din formele actuale ale Creaţiei nu e imutabilă, nu e definitivă. Pentrucă, în fond, nici o formă nu e reală.

Pentru a dobândi cu orice preţ libertatea absolută a spiritului, perfecta lui autonomie în Cosmos, gândirea indiană a sacrificat chiar realitatea Cosmosului. Setea de libertate şi de eliberare era atât de extraordinară, încât indianul a vidat lumea de realitate, a decretat-o iluzorie, mâyâ, numai pentru a nu accepta robirea spiritului, pentru a nu fi silită a suporta ad infinitum stăpânirea durerii, a nedreptăţii, a legilor, a formelor „necesare şi imutabile". India a elaborat o atât de rafinată dialectică a iluziei cosmice, numai pentrucă nu voia să renunţe la libertate. A preferat să afirme că Lumea e iluzie — numai pentru a nu fi nevoită să accepte realitatea şi imutabilitatea formelor: să accepte bunăoară că un carnasier nu poate fi decât un carnasier, şi aşa va trebui să fie în eternitate.

Mircea Eliade

Citirea Evangheliei

Mulţi creştini nu mai văd în Evanghelie decât o poveste duioasă şi blândă, potrivită interesului şi priceperii lor. Spunea odată un drept-credincios: „În biserică fiecare Evanghelie începe cu „în vremea aceea", aşa cum în copilărie fiecare basm începea cu „a fost odată". Până azi, „cuvântul Domnului" e ca sămânţa căzută între spini, pe piatră sau pe drumul bătătorit: în multe inimi nu mai aduce nici o roadă. „Doamne, de ce le grăeşti lor în pilde" l'au întrebat odată Apostolii? „Iar el le-a zis lor: Pentruca văzând să nu vadă şi auzind să nu audă, nici să înţeleagă" (Mat. 13, 11). Fără îndoială, Isus Hristos n'a putut niciodată răbda să se dea cele sfinte câinilor sau să se arunce mărgăritarele înaintea porcilor (Mat. 7,6). Cuvinte grele -nimic de zis-, dar care arată cât de imperios se impune datoria unei serioase pregătiri sufleteşti pentru a lua contact cu cărţile sfinte. Găsiţi în Imitaţia lui Hristos: „Qui autem vult plene et sapide Christi verba intelligere, oportet ut totam vitam suam illi studeat conformare". Cine nu-i cuprins de dorinţa de a-şi conforma vieaţa învăţămintelor Mântuitorului, nu e îndreptăţit să se pronunţe asupra Evangheliei.

Căci Evanghelia e, mai pe sus de toate, vieaţă, şi secretul înţelegerii ei nu stă atât în speculaţii, cât în trăirea sinceră a idealului evanghelic. Cine trăeşte cu această năzuinţă curată nu poate să nu observe că „vestea cea bună" a lui Hristos e răsturnătoare de valori, adecă revoluţionară (ca în predica de pe munte); revoltătoare, ca în faţa lui Caifa, care şi-a rupt vestmintele de necaz, necruţătoare şi înfocată contra fariseilor de totdeauna; pretenţioasă, pretinzând să realizeze, nu „prin înţelepciunea cuvântului", ci prin „nebunia crucii" opere nemuritoare. „Că cele nebune ale lumii le-a ales Dumnezeu, ca să ruşineze pe cele tari; şi cele de neam prost şi nebăgate în seamă ale lumii le-a ales Dumnezeu, şi cele ce nu sunt, ca să strice cele ce sunt" (I Corinteni, 1,27).

E greu de găsit ceva mai tare şi mai răscolitor decât tăria cuvintelor lui Isus, care, cu toate acestea, cuprind neţărmurită mângâere pentru toţi oamenii de bună credinţă. „În vremea aceea s'a bucurat Isus cu spiritul, şi a zis: Îţi mulţumesc, Părinte, că ai ascuns acestea dela cei înţelepţi şi pricepuţi şi le-ai descoperit pruncilor" (Luc. X,21-23). Dar pentru a ajunge aci se cere, pe cum am spus, modelarea vieţii pe măsura Celui care ne este „cale, adevăr şi vieaţă". Oare nu ne-ar putea spune nimic ţinuta respectuoasă şi smerită a credincioşilor noştri, care au învăţat dela părinţi să asculte îngenunchi citirea Evangheliei în biserică?

T. Popa

GÂNDITORI ŞI PROFEŢI RUŞI DESPRE STRUCTURA SPIRITUALĂ A POPORULUI RUS

F. M. DOSTOJEWSKIJ:

„A deveni ateist este pentru un Rus aşa de uşor; mai uşor decât pentru oricare pe lume. Şi Ruşii nici nu vor fi ateişti obişnuiţi. Nu: ateismul va fi pentru ei o credinţă, ei cred în el, fără să bage de seama că cred într'un zero. Aşa de mare este nevoia noastră de credinţă". (Din „Idiotul").

TIPĂRITURI ROMÂNEŞTI ÎN EXIL

SERGESCU, Petre:

Les recherches sur l'infini mathématique jusqu'à l'établissement de l'analyse infinitésimale, Paris 1949. 32 pages.

Rapport présenté à la Réunion du Conseil de l'Union Internationale d'Histoire des Sciences, les 21 et 22 mai 1948. Paris 1948, 12 p.

La littérature mathématique dans la première période (1665-1701), „Journal des Savants", Paris 1947, 42 pages.

Le développement de l'idée de l'infini mathématique au XIV-e siècle, Paris 1947, 15 p.

ELIADE, Mircea

Le problème du chamanisme („Revue de l'Histoire des Religions", Paris, 1946), 48 pages.

Durohâna and the „waking-dream" (Volume d'hommage à A. Coomaraswamy, London, 1947), 6 pages.

Les rites grecs („Revue de l'Histoire des Religions", Paris, 1947), 12 pages.

Science, Idéalisme et Phénomènes paranormaux („Critique", Avril 1948), 12 pages.

TECHNIQUES DU YOGA (Ed. Gallimard, collection „La Montagne Sainte Geneviève", 1948), 285 pages.

La Mythologie primitive („Critique", Avril 1948), 14 pages.

Les Origines de la Civilisation („Critique", Octobre 1948), 15 pages.

TRAITE D'HISTOIRE DES RELIGIONS (Payot, 1949), 405 pages gr. in. 8.

Le „dieu lieur" et le symbolisme des noeuds („Revue de l'Histoire des Religions"), 1948, 32 pages.

La Souveraineté et la religion indo-européenne („Critique", Avril 1949), 10 pages.

Shamanismus (dans „Forgotten Religions", New-York, Philosophical Library, 1949), 10 pag.

LE MYTHE DE L'ETERNEL RETOUR: ARCHETYPES ET REPETITION (N. R. F. 1949), 280 pages.

Sapta padani gacchati („Munshi Diamond Jubilee Volume", Bombay 1949), 8 pages.

A propos de Tarpeia („Annales d'Histoire Sociale", 1949), 16 pages.

Phénoménologie de la religion et sociologie religieuse („Critique", Août 1949), 12 pages.

La Vigne mystique („L'Amour de l'Art", Décembre 1949), 10 pages.

The Gate of Horn („Bibliotheca Orientalis", Amsterdam, Novembre 1949).

Introduction au tantrisme („Cahiers du Sud: Approches de l'Inde", Marseille 1950), 16 pages.

Les sept pas du Boudha (Mélanges Van der Leeuw, Utrecht, 1950), 8 pages.

Le Dieu lointain dans les religions primitives („Témoignages", Janvier 1951), 5 pages.

Le Mythe et le Rite („Critique", Janvier 1951), 10 pages.

Apare în Martie 1951:

Le Symbolisme du Centre („Eranos Jahr-Buch", Zürich), 50 pages.

PUBLICAŢII PRIMITE:

1). GERARD STEPHANESCU, **„La deschristianisation de la Roumanie"**, publicat în „Rassemblement" din 5-11 Ian. 1951, în care face o scurtă dare de samă a persecuţiilor religioase din ţară, în ultimul an. 2. **„Comment on prépare la guerre en Roumanie"**, publicat în ziarul l'Aube din 13-14 Ianuarie 1951.

2). HORIA SIMA. **Elemente de doctrină legionară. OMUL NOU.** 1 Februarie 1950. (Fără arătarea locului). Este vorba de capitolul prim al unei lucrări mai vaste. Din cuvântul lămuritor al autorului: „Publicarea lui nu e un fapt de propagandă şi iese din sfera propriu zisă a politicului. El se adresează în primul rând cercului intim al prietenilor noştri, cu gândul de a-şi recunoaşte peripeţiile lor sufleteşti şi ale acelor care astăzi nu mai sunt. Pentru ceilalţi Români, interesul ar consta în a extrage din ideologia noastră, din experienţa unei generaţii, elementele ce lor li s'ar părea utile şi necesare la refacerea spirituală a României de mâine, fără de care cealaltă construcţie, de ordin material şi cultural, e imposibil de realizat".

3). BLATTER FUR ORTHODOXES CHRISTENTUM. **2. Jahrgang 1950, Heft 3. Ernst Reinhardt - Verlag München.**

Caetele, care vor să facă cunoscută în Germania „die geistige Welt der griechisch-orthodoxen Kirche", sunt redactate de Preotul Dr. **Paulus Zacharias** şi de Dr. **Wolfgang Kretschmer** „verantwortlich für evangelische Beiträge". Din cuprins notăm: **Fr. Heyer, Orthodoxe und evangelische Auffassung von Maria.** Ca purtător de cuvânt al Ortodoxiei este ales un episcop de subt toiagul patriarhului Alexei al Moskwei. Citâm: „Der neueste orthodoxe Beitrag ist im Journal des Moskauer-Patriarchats von September 1949 zu finden, wo der Bischof von Reval, Isidor, die katholische Lehrentwicklung kritisch betrachtet". (Păcat că lipseşte, în chestiunea asta, părerea arhimandritului Valerian Zaharia, purtătorul de cuvânt al ortodoxiei româneşti!). Peste punctul de vedere al comunităţii Protestante cu privire la cultul Aceleea care pentru noi este „poarta mântuirii şi haina de nuntă a sufletelor sfinţilor", trecem.

G. R.

RECTIFICARE

In lista studiilor publicate de Domnul Profesor Grigore Nandriş s'a trecut şi studiul intitulat: 1848 and Roumanian Unification. (Îndreptar, Nr. 1). Domnul Grigore Nandriş ne roagă să arătăm că Domnia - sa a avut doar grija tipăririi lui - studiul aparţinând altcuiva.

Actualitatea gândirii politice a lui Aurel C. Popovici

Ultima adunare a Naţiunilor Unite, revenind asupra unei decizii anterioare, a permis statelor membre să reia relaţii diplomatice normale cu Spania lui Franco, iar tratativele pentru reînarmarea Germaniei de Vest au intrat într'un stadiu atât de înaintat încât guvernul dela Bonn a crezut necesar să recurgă, în acest scoala contribuţia unor experţi în materie: generalii Speidel şi Heusinger.

Două ştiri, care dovedesc îndeajuns că logica de fier a evenimentelor în curs de desfăşurare răstoarnă cu uşurinţă toate opreliştile şi piedicile nefireşti ridicate de imperfecţiunea omenească.

Peste puţin timp, se va pune deci, cu toată greutatea, şi problema eliberării şi organizării viitoare a ţărilor cotropite de armata roşie. Experienţa funestă din ultimii ani a confirmat, din nou şi cu brutalitate, adevărul verificat de nenumărate ori în cursul istoriei, că Europa nu poate exista fără Bazinul Dunărean şi părţile Sud-estice. Orice discuţie, însă, a acestei chestiunui evocă implicit personalitatea de proporţii epice a lui Aurel C. Popovici. Căci sbuciumul său neîntrerupt pentru o alcătuire politică organică a Spaţiului Dunărean a jalonat datele problemei într'un fel peste care nu se va mai putea trece. Organizaţia federativă, conform principiului auto-determinării etnice propusă de el, reprezintă şi azi soluţia firească, în măsură să dea acestui loc de răscruce a destinului continental, coeziunea necesară, liber consimţită, care singură poate să-i asigure cu adevărat o stabilitate reală, linişte şi bunăstarea dorită. Pentru noi, Românii, programul federativ al lui Aurel C. Popovici este simbolul valabil şi îndreptarul la care nu putem renunţa fără a nega însăşi raţiunea existenţei noastre ca naţiune. Fiindcă, în esenţă, el nu reprezintă o formulă accidentală, condiţionată şi legată de contingenţe trecătoare, ci concluzia politică, logică şi necesară, enunţată programatic, în termeni ce nu pot fi infirmaţi, a unei experienţe istorice multiseculare. Mai mult chiar, sentimentul de largă înţelegere şi nobilă generozitate, de care este străbătut întreg proectul, desvălue simţul înrădăcinat de omenie al poporului român, plin de respect faţă de drepturile altora. Aceiaşi conştiinţa a răspunderii faţă de patrimoniul spiritual comun a dictat scrisoarea circulară, către principii creştini, a lui Ştefan cel Mare, din 25 Ianuarie 1475. Îndreptăţirea acestui apel la unire a tuturor puterilor în faţa pericolului ce ameninţa întreaga lume creştină, pentru a apăra cu succes poziţiile cheie dela Dunăre — Moldova inclusiv Basarabia — care însemnau „poarta creştinătăţii". Dela mesagiul epocal, dar neascultat, al aceluia pe care Papa Sixt IV îl numise „atletul lui Hrist", şi până azi, indiferent de ideologii şi de împrejurări, atitudinea noastră în faţa problemelor viitoare a rămas aceiaşi. Fără exagerare se poate deci sus ţine că în ea se afirmă însăşi conştiinţa de sine a poporului român şi a menirii sale în lume aşa cum i-a fost statornicită dela început de când împăratul Traian a cuprins şi organizat Dacia, ca bastion înaintat şi pivot de susţinere a civilizaţiei. Aurel C. Popovici nu a făcut decât să dea un sens politic constructiv acestei conştiinţe misionare în stare de alarmă. Tocmai acest fapt conferă însă o valoare exemplară proectului său. Mişcându-se pe axa tradiţională a gândirii noastre politice, a reluat completat şi ridicat pe un plan superior de universală valabilitate, ideile expuse de Mitropolitul Saguna, în memoriul prezentat la Olmütz, Împăratului Francisc Iosif, în anul 1849.

Pe când, însă, neuitatul Chiriarh transilvan se mulţumea să propună creerea unui Mare Ducat al Daciei în cadrul Imperiului Habsburgic, care să cuprindă toate provinciile locuite de Români, mintea de largi orizonturi a lui Aurel C. Popovici a transformat această dor ţă în proectul federativ Dunărean amintit, în stare să satisfacă toate aspiraţiile legitime de libertate naţională şi capabil să lege organic energiile conjugate ale popoarelor conlocuitoare într'un efort positiv comun, pentru a face dintr'un punct nevralgic, şi loc de minimă rezistenţă, un stâlp puternic de sprijin al comunităţii europene. Măreţia proectului a încântat pe patrioţii români de talia lui Nicu Filipescu, şi după cât se pare, el a fost aprobat chiar de Regele Carol I Întemeietorul. Ca viitor program de guvernare şi l-a însuşit şi Arhiducele Francisc Ferdinand, moştenitorul tronului imperial, răpus în tragice împrejurări, iar o seamă de proeminenţi ierarhi ai bisericii catolice l-au susţinut cu multă căldură, dându-şi seama că el nu ascunde o pledoarie interesată pentru un egoism naţional, ci o soluţie salvatoare, care mai corespunde şi unui postulat fundamental al religiei creştine, deoarece, după cum bine s'a arătat în această foaie, mântuirea sufletului, fără libertate, nu este cu putinţă.

Toate acestea trebuesc amintite campionilor sgomotoşi, care încearcă acum să transforme victimele în vinovaţi, ca să compromită din nou refacerea politică a Spaţiului Dunărean, cerând cu mult patos reînvierea, pe cale artificială, a unei forme de stat anahronice, care a avut meritul principal de a fi acordat şi asigurat privilegiile nedrepte şi insuportabile de stăpânire şi exploatare ale unor minorităţi extrem de restrânse ca număr, dar foarte turbulente. Acestea, dealtfel, au provocat, în 1526 şi 1918, cu egoismul lor feroce şi nemăsurat, cel puţin două din marile catastrofe istorice. Aceiaşi întârziaţi încăpăţânaţi, prizonieri ai unor ambiţii crunte de dominare, au fost aceia care au opus o rezistenţă înărjită planului tardiv şi iniţiativelor similare de a reda Spaţiului de răscruce din mijlocul continentului nostru o coeziune mai mare, conform soluţiilor federaliste ale proectului Aurel C. Popovici.

C. SASSU

Ci un lucru trebueşte: ÎNCREŞTINARE

loana vertebrală a întregii vieţi -fie culturale, fie sociale, fie politice-, e prea neglijată. Şi de aici trebue începută marea reformă.

Pentru a dobândi o cultură solidă, singura bază demnă ne-o oferă numai Creştinismul. „Dacă privim la toate instituţiile pe care le cunoaştem din trecut şi prezent, cred -spune A. J. Toynbee-, că acelea care au fost create, primite, sau adaptate de Creştinism, sunt cele mai tenace şi durabile dintre toate pe care le cunoaştem, şi de aceea foarte probabil vor dura şi vor supravieţui tuturor celorlalte" (Kultur am Scheideweg, Europa-Verlag, 1949, p. 249).

S'a vorbit desigur mult, secole dearândul, de Umanism, adecă de sprijinirea întregii culturi pe demnitatea şi personalitatea umană. E adevărat că umanismul clasic a avut izvoare şi creştine şi clasice greco-romane. Însă în faza Iluminismului a devenit antropocentric, considerând omul drept centru şi normă a oricărei acţiuni, şi negând dependenţa lui de Dumnezeu. Iară azi suntem în trista situaţie de a constata, că cele mai mari crime împotriva umanităţii au fost comise tocmai de derivatele acestui umanism ateu, bolşevismul nefiind altceva decât un derivat al lui. Şi ce a mai rămas din aristocratica demnitate umană, după ce omul a fost aşa de mult umilit pe teren biologic de Darwinism, şi pe cel psihologic de Freudism?

Se vântură azi în Occident ideea unui nou Umanism. Ceea ce are bun în el nu sunt însă decât valorile creştine, scoase din contextul evangelic: „Am trăit, evident, de generaţii dintr'un capital spiritual, întrucât am păstrat acţiunile creştine, fără să posedăm credinţa creştină, — şi operele fără sprijinul credinţei sunt în pagubă, cum spre uimirea noastră, dintr'o dată, în zilele noastre am fost nevoiţi să recunoaştem" (Toynbee, p. 244). Adevăratul umanism e cel teocentric, care pleacă dela recunoaşterea existenţei lui Dumnezeu şi a dependenţei noastre de El, rămânând cea mai mare demnitate a omului aceea de a fi fiu al lui Dumnezeu, cum ne-a fost dat prin Intruparea lui Isus Hristos: „Însuşi Duhul mărturiseşte împreună cu spiritul nostru că suntem fii ai lui Dumnezeu" (Romani. 8, 16). De aici izvoreşte adevărata libertate; de aici curg toate privilegiile naturii umane.

În faza de azi a vieţii europene, suntem ţinuţi să dăm, chiar şi aci în refugiu, cuvenită atenţie problemelor sociale, care de peste un secol şi jumătate frământă miloane de oameni. Soluţia cea mai cumpănită pe acest teren, tot Biserica ne-o poate da, nu Filantropismul sau alte surogate „religioase". Căci „progresul spiritual al individului în această vieaţă aduce, în realitate, cu sine mai mare progres social, decât ar putea fi adus pe alte căi". (Toynbee, 254).

Şi din punct de vedere politic, o revizuire a conştiinţelor refugiaţilor se impune. Se vorbeşte mereu de răul adus de Bolşevism. Dar Bolşevismul nu e, în fond, decât o falsă religie, o erezie modernă. Ceea ce-l caracterizează nu e atât sistemul social pe care îl impune, ci materialismul dialectic. Ateismul e premisa pe care e construit tot sistemul. De aceea arma eficace nu poate fi decât credinţa; nu un Umanism decolorat.

Peste toate aceste motive, mai este şi o cangrenă a emigranţei noastre: neunirea. Putem uşor constata că spiritul comunităţii, în noi, e paralizat de bănuieli. Simţul responsabilităţii faţă de Dumnezeu ni s'a atrofiat şi ni se pare că şi în alţii a secat. Fiecare vedem în aproapele, nu dragostea, ci egoismul personal sau de grup. Sacrificiul de bună voe se pare Machiavelismului nostru o utopie. La spatele fiecărei acţiuni trebue să stea, după părerea noastră, un „calcul", un „interes", iar pe cel care ne vorbeşte despre acţiuni generoase îl socotim iubitor de paradoxe. La acest punct a ajuns desechilibrul societăţii noastre, fruct al superficialităţii credinţei.

Nu poate fi, deci pentru noi, pentru viitorul ţării noastre, decât o soluţie: ÎNCREŞTINARE! ÎNCREŞTINARE! MAI ADÂNCĂ ÎNCREŞTINARE! Nu o reintrare în biserică pentru poezia fumului de tămâie, sau a luminilor de Paşti, sau a colindelor de Crăciun; ci pentru Dumnezeu, pentru sufletele noastre, pentru connaţionali noştri! Nu un creştinism de sărbători naţionale şi duminici, ci de fiecare zi. Numai aşa vom trece peste seceta sufletească de acum. Sperăm că spre acest ideal se vor îndrepta năzuinţele oamenilor de bună credinţă, de azi.

OCTAVIAN BÂRLEA

Un cuvânt sfânt: UNIRE

din adânc de suflet că unirea tuturor e singura cale care poate duce la mântuirea elementelor răsleţite pe suprafaţa pământului şi la independenţa fraţilor robiţi. Slujitorii acestui ideal de unire — care trebue să fie semnul acestei generaţiuni a suferinţei — să-şi pună în fiecare zi următoarea întrebare: „Ce-ai făcut pentru Neamul tău?" (Vlahuţă). Răspunsul dat, în cea mai deplină sinceritate, e singurul care-i poate îndreptăţi să ia în mână destinele fraţilor pribegi. Cu vorbe nu putem clădi; ne trebue fapte.

Şi să nu uităm, unul fiecare, următoarele cuvinte ale lui Vlahuţă, care sânt şi astăzi tot aşa de actuale ca şi în ajunul Unirii noastre naţionale: „Îi trebue neamului acestuia o generaţie care să se jertfească; o generaţie de viteji şi de patrioţi până la nebunie. În toate timpurile au fost căutaţi oamenii de-treabă, dar niciodată n'am avut mai mare nevoie ca acum de luptători hotărîţi, de oameni vrednici şi de caracter, pe care să nu-i abată nimic din drumul lor, să nu-i ademenească nici strălucirile deşarte ale puterii, nici pofta de un traiu mai îndestulat, nici slava cea ieftină şi trecătoare, pe care o vântură de colo-colo huietul mulţimii . . ."

SEVER POP

«ASTRU» şi NEAMUL

Persecuţia pornită de comunişti împotriva Bisericii române unite îşi găseşte, în bună parte, explicarea în efortul acesteea de a ţine neplecat steagul credinţei lui Hristos, în ţara invadată. Domnul Dr. Niculae Pop, preşedintele Astrului (acţiunea catolică universitară), ne trimite, cu rugămintea de a-i face loc în coloanele Îndreptarului, acest fragment dintr'o declaraţie tipărită la Cluj, în 1945, -necunoscută între Românii din exil- din care reiese spiritul militant al studenţilor uniţi, pentru zidirea României creştine:

«Când a creat Dumnezeu popoarele, fiecărui neam i-a încredinţat o misiune şi i-a hărăzit un destin. Destinul fiecărui neam se identifică cu gândul şi voinţa lui Dumnezeu. Iar voinţa lui Dumnezeu e ca neamurile să desăvârşească, prin specificul lor patrimoniul spiritual şi cultural din lume. Dar istoria ne-a învăţat că toate neamurile de azi, cu un aport pozitiv pentru progresul omenirii sunt, sau cel puţin au fost creştine. De când şi-a pus Christos piciorul pe pământ, tot ce s'a făcut mai bun în lume s'a făcut prin creştinism.

ASTRU a sesizat destinul creştin al neamului românesc şi şi-a fixat ca ideal lupta pentru realizarea acestui destin, pentru ca la Judecata de obşte a popoarelor neamul nostru să poată răspunde într'adevăr prin cuvintele bardului dela Mirceşti: „Doamne, în lume cât am stat, în ochii săi plini de admirare, pe tine te-am reprezentat".

Civilizaţia latină s'a impus lumii întregi prin creştinismul său pur şi intransigent. Prin acelaşi creştinism, de cea mai autentică factură, este chemat neamul nostru să-şi împlinească misiunea istorică în lume. El e chemat să fie reprezentantul lui Dumnezeu în acest colţ de lume sau, după cuvintele unui mare sfânt (Sf. Andrei Bobola) neamul nostru e chemat să fie Stâlpul Bisericii la gurile Dunării.

Răspândind lumina din lumina lui Christos, într'un timp în care se urmăreşte apropierea între neamuri, neamul nostru va îndeplini deasemenea un rol de împăciuire şi înfrăţire a popoarelor din răsărit.

Dela începutul erei creştine până azi, popoarele de gintă latină şi-au asigurat, prin creştinism, un rol proeminent în marşul istoriei spre mai bine. Acum a sosit rândul nostru. Nu mai avem nimic de aşteptat: acum ori niciodată.

Ţinta noastră e un creştinism integral trăit în cadrul naţiunii române. Dar deasupra naţiunii, ASTRU vede împărăţia lui Christos, Biserica, marea împărăţie creştină a tuturor neamurilor. Iar în concertul care alcătueşte această împărăţie universală, neamului nostru îi revine misiunea de a-l mărturisi pe Christos acum la gurile Dunării, la porţile Orientului.

Dacă neamul nostru va înţelege acest ideal şi va fi gata să lupte pentru înfăptuirea lui, Istoria îi va rezerva un loc de frunte în analele ei. Dar dacă neamul refuză chemarea, dispariţia lui de pe ecranul istoriei, fără a-şi fi îndeplinit destinul, e sigură.

ASTRU e avantgarda celor ce luptă pentru renaşterea societăţii româneşti prin credinţa creştină şi vrea ca această credinţă creştină să fie adoptată ca normă de conduită atât în vieaţa publică cât şi'n cea particulară.

ASTRU consideră valorile proclamate de Christos ca singurele valori absolute, iar pe toate celelalte valori omeneşti le consideră ca simple mijloace pentru a ajunge la idealul suprem: mântuirea».

(Punctul 16 din „Îndreptări Astriste", editat de ASTRU, CLUJ, 1945).

Nu aventurieri, ci OAMENI NOUI

„oamenii vechi" (în sens creştin), pe care Sf. Petru îi aseamănă cu „izvoarele fără de apă" sau cu „norii care se poartă de vifor", neputând aduce ploaia frăgăduită (II Petru 2, 17)? Omul însetat de dreptate şi adevăr detestă pe toţi aventurierii inteligenţi, dar fără omenie, care promit, dar n'au din ce da, fiindcă el nu mai poate fi mulţumit cu o simplă schimbare de domnii, ci aşteaptă o schimbare de vieaţă. Poate niciodată nu s'a simţit atât de mult ca azi insuficienţa politicei făcute pe măsura acestor oameni, şi reduse la o încercare de compromisuri ori la un joc mascat de egoisme. De aceea Biserica a intervenit din nou şi în repetiţe rânduri, amintind că „rădăcina oricărei forme de vieaţă socială este omul creat după chipul lui Dumnezeu", şi că o activitate politică rodnică nu poate porni decât dela cel care s'a reînnoit pe sine, aşa cum vrea să reinnoească ţara. Nu e aci vorba de un amestec direct al Bisericii în politică, care ar putea transforma Biserica în Stat ori Statul în Biserică; ci de o orientare cuvenită a politicei spre Dumnezeu, dela care orice stăpânire dreaptă e rânduită. (Romani, 13, 3). Această concepţie mai are avantajul de a salva unitatea spirituală a omului, ferindu-l de tentaţia unei comportări paradoxale, aceea de a se purta ca un „creştin" în biserică şi ca un „hoţ" în vieaţa publică.

Organizaţiile cu caracter creştin, din Apus, pornesc dela acest presupus, şi s'ar putea spune, în general, că eficienţa lor e proporţională cu succesul pe care-l are Biserica în formarea integrală a „omului nou", adecă a creştinului adevărat. Fără îndoială, mai sunt şi alţi factori indispensabili care condiţionează reuşita, dar elementul spiritual are o importanţă netăgăduită şi este pretutindeni de faţă. Trebue, apoi, să recunoaştem că zidirea lumii pe această bază se face încet şi cu greutate, în timp ce desfăşurarea altor forţe, „favorite de circumstanţe contingente, poate ajunge, uneori, succese materiale care stârnesc admiraţia observatorilor mai puţin profunzi. Dar vine momentul în care triumfă legea ineluctabilă, care loveşte tot ce a fost construit pe o disproporţie latentă sau evidentă între mărimea succesului material şi extern, şi între slăbiciunea valorilor interne şi a fundamentului moral". (Pius XII).

Publicaţia D-lui Horia Sima, amintită mai sus -în măsura în care iese din sfera propriu zisă a polticului- are marele merit de a atinge în linii mari această chestiune de actualitate creştină. Se mai găsesc ici, colo, în publicaţiile din exil, unele alusiuni îmbucurătoare despre necesitatea „înfrăţirii" ideilor politice cu „simbolul creştin", la baza cărora ar trebui, adecă, să stea o „ideologie creştină"; dar până la o sinteză mai largă, în care să se întâlnească toate aspiraţiile creştine, mai este drum de făcut . . .

Noi suntem încredinţaţi că ţara de mâine -ţara visurilor noastre- nu va începe cu un tratat de pace după alungarea Ruşilor peste hotare; ci cu năzuinţele de „înnoire" în sens creştin a tuturor cetăţenilor ei. Căci ţara suntem noi, şi dacă noi trăim ca „oameni vechi" în vechile fărădelegi, ţara va rămâne neputincioasă şi prădată, oricare ar fi posibilităţile ei materiale de desvoltare.

Suntem, deasemenea, convinşi că pregătirea ţării de mâine poate începe aci, în exil -fără exhibiţii şi gâlceavă- cu străduinţa de îndreptare a fiecăruia dintre noi, nu cu aruncarea de noroi în alţii. Ori, poate, se simte cineva îndreptăţit să svârle întâia piatră? (Ioan. 8, 7).

FLAVIU POPAN

CONFUZII SUPĂRĂTOARE

În scrierile lor apologetico-polemice unii autori apuseni -constrânşi de „necesităţi de ordin metodic"- obişnuesc să împartă Răsăritul creştin în două: grec şi rus, formând împreună „biserica greco-rusă". Împărţirea aceasta -să o recunoaştem- nu este lipsită de justificare. Ea oferă, apoi, polemistului mari posibilităţi de succes. Căci despre biserica grecească de astăzi, protestantizantă, nu e prea mult de spus. Iară despre cea rusească -chiar cea dinainte de revoluţie- este atât de mult de spus . . . Dealtfel teologi ortodocşi, precum Ştefan Ţancoff afirmă că biserica rusească poate fi socotită ca „biserica universală a ortodoxiei".

De aci luând pornire, autorii profani-istorici de artă şi filosofi ai culturii- trecând peste biserica grecească (fiindcă despre ea . . . nil nisi bene!) identifică creştinismul răsăritean cu creştinismul rusesc. Şi încep apoi construirea, pe nisip. În vara trecută, intelectualitatea din capitala Bavariei a putut asculta savanta prelegere a unui cunoscut istoric de artă despre icoană ca oglindă a sufletului rusesc. (Despre această icoană rusească s'a ajuns să se vorbească, în ultima vreme, la fiece colţ de stradă!). Plecând dela constatarea faptului „simptomatic" că în icoana rusească lipseşte perspectiva, şi că plastica rotundă este necunoscută artei ruseşti creştine, conferenţiarul ajungea la concluzii asupra sufletului rusesc: tendinţa lui spre dematerializare, spre nihilism; inclinarea lui spre înlocuirea realităţii cu propria-i închipuire. Constatările acestea, privite în sine, fără referire la pricină, pot fi valabile. Altfel, nu. Căci lipsa perspectivei, (ca şi absenţa plasticei rotunde) sunt treburi foarte „greceşti"; sau -mai exact spus- general şi originar creştineşti. Căci le întâlnim şi la Athos şi la Alexandria Egiptului; şi la Ravenna, la Venezia, la Constantinopole şi în Antiohia, pe vremea când nu exista nici urmă de creştinism rusesc, şi de artă muscălească. Iară mai apoi „treburi răsăritene".

Conţinutul ortodoxiei ruseşti îl vom analiza noi, pe larg, cu un alt prilej: vom vedea atunci câtă abatere dela Ortodoxie (în trăire, în gândire, în artă) există în această „pravoslavie" rusească, prin care şi în care occidentul amator de senzaţional şi de exotic vede creştinismul răsăritean. Aci şi acum vom schiţa doar câteva puncte de reper pentru înţelegerea fenomenului.

Ruşii au fost creştinaţi pe la anul 1000 (anul 998 este socotit ca dată a creştinării Ruşilor). Au fost creştinaţi „prin porunca marelui Duce Vladimir" al Kievului. Dar până la anul 1000 Ortodoxia era perfect închegată. Şi cele şapte Sinoade ecumenice se ţinuseră; şi Liturghiile se fixaseră; gândirea sfinţilor Părinţi se revărsase; marii Dascăli ne teologhisiseră totul; şi marii Pustnici ne lăsaseră, în paterice, în lavsaicoane, în limonarii, în filocalii şi în tot felul de alfavite sufleteşti mărgăritarul de mult preţ al trăirii lor în dreapta-credinţă, adecă în ortodoxie. (Căci dobrotolubij -le n'au fost dobrotolubij, ci filocalii; „sobornost"- iile n'au fost sobornostii, ci catolicii; precum pravaslaviile, ortodoxii). După anul 1000 ducatul Kievului a cunoscut o veritabilă inundaţie grecească: călugărie, arhierie, artă, — totul a fost grecesc. În anul 1051 Grecul Antonie dela Athos pune temelie Pecersk-ăi. După cum ne spune cronica lui Nestor (1072) cel dintâi mitropolit «Rus» a fost Grecul Teopempt (1039). Pe la 1200, marele ducat al Kiewului număra 15 mitropoliţi greci şi 6 ruşi. După năvala Tătarilor (1240) creştinismul rusesc trăeşte mai fără control, până după liberarea din robie. (La anul 1480). Constantinopolul căzuse sub Turci. Credinţa creştină a Ruşilor devine, încetul cu încetul, credinţă naţională rusă. Primul patriarh rus este ales în 1589. Perioada aceasta număra 10 patriarhi. Cu Petru cel Mare biserica rusă devine organ al statului. Petru era patriarhul. Contactul Ruşilor cu gândirea apuseană şi cu scrierile marilor pustnici răsăriteni naşte teologia rusească (secol. XIX).

În gândirea lor religioasă Ruşii taie însă lemne pe unde Europa adunase demult, surcele. Toate problemele pe care peste un mileniu de trăire creştină şi le pusese şi le rezolvase, aveau să fie reluate, oblu, de o generaţie de Ruşi de mare format -dar totuşi Ruşi- şi servite unei Europe care uitase complet de ele; unei Europe în acel timp dominată, din nefericire, „spiritual" -cum observă Nae Ionescu- de Vogt, Moleschott, Büchner, Wagner, David Fr. Strauß, Haeckel. Succesul scriitorilor ruşi era asigurat. De atunci şi până în zilele noastre lumea îşi bate capul cu teoriile lui Alexei Homiakov despre criteriul adevărului şi despre autoritate în Biserică.

Pentrucă trage, din neştiinţă cu buretele, peste atâtea veacuri de ecumenicitate creştină.

GEORGE RACOVEANU

CERUL PE PĂMÂNT

Prin „Universul" (14 Decemvrie 1950) Ioachim Botez arată sătenilor cum are să fie când nu va mai fi precum este:

„Va intra lumina prin case, prin hambare, prin beciuri, prin şure, prin grajduri. Va avea tot săteanul o lădiţă de radio. Numai cât suceşti un şurub, şi cântă! (Volga, Volga! n. n.). Nu va mai fi nevoe de cuptor în mijlocul ogrăzii unde vântul mână cenuşa în fiertură. Vor veni plite electrice. Maşina de cusut nu se va mai porni cu piciorul" . . . . .

Mă rog: mai frumos decât în Vasile Alexandri! „Rodica", e drept, nu va mai avea „umeri arotunjiori", fiindcă va trebui să poarte flintă şi flinta alunecă de pe umărul arotunjior. De aceea s'au prevăzut pentru sătence umeri colţuroşi. „Boi plăvanii, câte şase" nu vor mai trage a opinteală în juguri. (Au fost trecuţi la carul R. P. R. unde 'i procopseală fără opinteală).

ger

CLAUSĂ LIMITATIVĂ

Fapte curioznice, prezentate de publicaţia elveţiană LE PROTESTANT oferă comentatorului catolic David LATHOUD, A. A. prilejul de a-şi exprima îndreptăţită mirare. Faptele: „Consiliul ecumenic al bisericilor" a fixat principiul că pentru a putea fi membru al Mişcării ecumenice este de lipsă „să recunoşti pe Domnul nostru Isus Hristos ca Dumnezeu şi Mântuitor". Delegaţii bisericilor elveţiene au primit mandatul de a cere modificarea acestei „clause limitative". N'au avut, însă, succes. De aceea 3.000.000 „creştini" care aderă la „Asociaţia internaţională pentru libertatea religioasă" (câte trăsnăi nu mai afli, dacă mai dai o raită prin lumea întâmplărilor!), s'au retras din Mişcarea ecumenică.

Prin aceste curioase întâmplări uitându-se comentatorul D. Lathoud mărturiseşte: „Nous catholiques, nous avons quelque peine à concevoir qu'on ose se dire chrétien, au sens paulinien du mot, sans admettre ce minimum: la divinité de Jesus et la Rédemtion par sa mort sur la croix".

Iară noi zicem Sfinţiei Tale, Părinte DAVIDE: mai mari decât acestea vei vedea! Aşteaptă, numai, să se ţină „ecumenicul" dela Moskwa.

G. R.

VIN ÎNCERCĂRILE

Radio Moskwa anunţă că „Societatea pentru răspândirea cunoştinţelor ştiinţifice şi politice" a primit însărcinarea să alcătuească încă 8 filme antireligioase. Se crede că ele vor putea fi gata până la data întrunirii la Moskwa, a celui de „al optulea sinod ecumenic". Generalissimul vrea să verifice tăria în credinţa leninisto-stalinistă a părinţilor sinodali (care din mila lui mănâncă jimblă). Acum să-i vedem . . . . pe unde scot cămaşa! Căci vor fi reprezentaţii de gală.

ger

SĂRBĂTOAREA CRĂCIUNULUI

Pentru cei din ţară, care în loc de colinzi au ascultat în acest an „pastorale" cu proslăvirea „planului cincinal" şi a „sfaturilor populare", Radio Vatican a transmis, în ziua de Crăciun, o slujbă românească.

În cuvântul adresat credincioşilor Preotul Alexandru MIRCEA a spus între altele:

„Crăciunul vostru, al celor necăjiţi din scumpa noastră Ţară, s'a retras totul în suflet. Vouă nu vă e îngăduit să sărbătoriţi altfel Naşterea Domnului decât în spirit. Numai înlăuntrul sufletului vostru mai pot să răsune colinzile, numai în adâncul inimilor voastre mai puteţi cânta: Christos se naşte, măriţi-l! Christos din ceruri, întâmpinaţi-l! Christos pe pământ, bucuraţi-vă!

„În faţa chinurilor voastre, în faţa tăriei voastre sufleteşti se închină plină de evlavie întreaga lume creştină. Toţi cei ce cred în biruinţa binelui sunt aproape de voi şi urmăresc cu suflet tremurând desfăşurarea luptei voastre . . . Prin lacrimile ce le vărsaţi, voi pregătiţi o lume mai bună. Iată de ce Crăciunul vostru, chiar fără colinzi şi fără de Crai, are o aşa de mare însemnătate. Din tristeţea voastră de azi va răsări mâine bucuria cea mare, a noastră a tuturora".

F. P.

Ne-au rămas horele!

Într'una din serile Crăciunului am avut norocul să aud la radio două hore româneşti: două hore argeşene. Şi le-au cântat (hoţii!) cu patimă. Le-au cântat, desigur, mai bine de cum le cântau ei pe când era voe să cânţi cui vrei; să cânţi cât vrei; să cânţi fără sfârşit, fără frică. Mai bine de cum le-au cântat în seara aceea lăutarii, nu pot fi niciodată cântate. Le-am ascultat copleşit; le-am ascultat şi mi-am zis: ne-au rămas horele! Ne-au rămas curate, ne reconsiderate, neciznovate. Doamne! cât de mult pot predica două hore româneşti! Eleganţă, discreţie, stăpânită bucurie, bogăţie de izvoade, echilibrare. Şi peste toate, senina certitudine a nepeirii. Şi mi-am adus aminte şi cum se joacă. Şi mi-am dat, poate mai bine ca oricând, seamă de ce ele nu pot fi jucate pe vine şi cu cuţitul între dinţi; nici cu veselie de Rusoaică urcată sus pe masă, în urlete războinice de viteji de stepă, care se simt bine, oriunde, căci prind, oriunde, rădăcini: ca pălămida ţigănească, mânată de voia vântului pe faţa pământului . . .

În acea noapte de Crăciun în sufletu-mi şi-a tăiat, mai tare, drum glasul psalmului care începe cu povestea: „La râul Vavilonului" şi creşte până la legământul: „De te voiu uita, Ierusalime, să mă uite dreapta mea!"

G. R.

PASTORALE

sau compoziţii ciobăneşti pentru mângâlerea turmei fugărite prin văgăunile Carpaţilor, prin hăţişul pădurilor moldo-vlahiceşti, mânată spre tundrele Siberiei, ori puse la iernat în ţarcuri de protecţie, speciale.

„Universul" din 25 Decemvrie publică frânturi din „pastoralele" membrilor Sinodului proletar al R. P. R., compuse cu prilejul „sărbătorii deiarnă", cum îi zice acolo, acuma, Sărbătorii Întrupării Domnului. În ele, nici pomeneală despre „taina cea din veac"; nici trosnesc, acestea, subt greutatea ideilor. Idei nu-s multe: trei, de toate. Dar fixe.

Textul (Muzica omofonică: pentru caval):

1) „O tabără a omenirii predică şi luptă pentru menţinerea şi apărarea păcii, tabără din care face parte şi Biserica ortodoxă. Cealaltă tabără a imperialiştilor, în care s'au alăturat Vaticanul şi Mişcarea Ecumenică a protestanţilor aţâţă omenirea la război". (Facerea I. P. S. **Sebastian**, al Moldovei).

2) „Pretutindeni au luat fiinţă Sfaturile Populare pentru conducerea treburilor obşteşti. Ieşite din popor, acesta sunt legate de popor (ca fasolea de arac; ca boala de om sărac! n. n.) şi au răspunderea faţă de popor. Pentru aceste pricini, credincioşii noştri trebue să se simtă îndemnaţi, pentru binele lor, să sprijine cu priceperea şi munca lor, Sfaturile Populare." (Facerea I. P. S. **Vasile** al Banatului)

3) „Tot clerul şi credincioşii trebue să se simtă îndemnaţi de a sprijini prin munca lor de fiecare zi ducerea la bun sfârşit a primului nostru Plan Cincinal". (Facerea P. S. **Andrei** al Aradului).

Aceste trei idei -numai acestea- se întâlnesc în toate „pastoralele". (O dovadă de unire în cuget şi simţiri !).

Încercând să se depărteze de inspiraţia-tip, P. S. **Chesarie** al Dunării-de-jos, devine subversiv şi-şi sapă singur groapă măririi (căci tot ce se desprinde de trup se uscă şi se taie !). Ascultaţi-l: „Războiul de agresiune este pentru biserică o crimă de neiertat; este tot ce poate fi mai potrivnic învăţăturii Domnului Iisus, care spune: tot cel ce scoate sabia, de sabie va pieri!".

Mai înţelept chiar decât şarpele (Mat. X, 16), I. P. S. **Firmilian** al Olteniei, caută să ocolească necazul. Mai întâi, aduce vorba despre „văzul lăuntric al omului" (marafet greu de controlat de către politruc !); apoi începe a da târcoale „ştubeiului" cu albine, cu trântori şi cu „faguri plini de miere", până ce-folosind o clipă de neatenţie a politrucului-şopteşte, grabnic, ce avea de şoptit: nu vă uitaţi înapoi, ca să nu păţiţi ce a păţit femeea lui Lot. (Adecă: Păzea! Primejdie! Ţeapăn! Rece!). Ingenios!

Interesantă e şi opoziţia (clasicism-romantism) pe care o construeşte aci arhimandritul **Valerian** (zis Bimbirică, zis Păpică). Punând concluz la facerile episcopeşti, arhimandriţia lui spune: „În contradicţie cu Vaticanul ce s'a aliat cu bancherii morţi (citeşte: „morţii") şi fabricanţi de tancuri şi bombe, Ortodoxia a rămas pe linia clasică a Evangheliei prin care Hristos ne porunceşte a fi alăturea cu poporul" (Nu alături de popor! n. n.). Clasicism vine dela clasă (luptă de clasă, **popor**). Precum romantism vine (într'adevăr!) dela roman (catolic, adecă).

ger

Îndreptar mulţumeşte călduros Domnului **Romul Boilă**, directorul ziarului «La Nation Roumaine» pentru cuvintele de preţuire şi pentru caldele urări trimise.

Parodie sinistră

După documente oficiale publicate, sinodul ce se va ţine la Moskwa -„sinodul VIII ecumenic"- va trebui „să pună la punct toate chestiunile rămase nerezolvate dela ultimul sinod ecumenic" (Ţinut la Niceea, în anul 787). Mai bine de un mileniu (1164 de ani) Biserica Răsăritului nu se mai încumetase să ţină sinoade „ecumenice": conştiinţa lipsei o determinase la aceasta. Chiar şi primul congres al teologilor ortodocşi din întreaga lume (ţinut la Athena, între 29 Noemvrie - 3 Decemvrie 1936), luând în discuţie chestiunea eventualităţii convocării unui sinod ecumenic, a trebuit să recunoască imposibilitatea ţinerii lui, din pricină că „nu s'ar realiza cantitativ ecumenicitatea". Concepţia aceasta aritmetică a ecumenicităţii nu este, desigur, fericită. Ea trădează, însă, salutare preocupări de refacere a unităţii Bisericii lui Hristos, una, sfântă. Grija de a nu face vreun pas greşit este spre cinstea Ortodoxiei. Ea îşi are izvorul în conştiinţa împuţinării puterilor ei spirituale şi este semnul dorului nemărturisit, după „tunica neîmpărţită" a lui Hristos, la care îndeamnă, atât de usturător, comentariile Sfântului Cyprian în „Non scindamus illam, sed sortiamur de ea cujus sit!" Rămânerea aceasta la cele Şapte Sinoade ale vremii dinainte de despărţire, are acelaşi tâlc ascuns pe care îl are cealaltă aşteptare a Răsăritenilor: liberarea bisericii lui Iustinian şi continuarea slujbei sfintei Liturghii întrerupte de năvala Turcilor în altar, în anul 1453. Legenda spune că episcopul oficiant a dispărut, în chip misterios, cu Sfintele Taine. De-atunci aşteaptă liberarea sfântului lăcaş, spre a-şi continua Liturghia, fiindcă Liturghia nu poate rămâne întreruptă.

Mai bine de un mileniu au aşteptat Sfinţii Părinţi şi marii Dascăli ai Răsăritului în nădejde. Peste un mileniu de liturghisire, de rugăciune şi de lacrimi n'a putut rezolva probleme pe care politrucii travestiţi în Arhierei ai lui Hristos sunt gata să le rezolve total, după planul cincinal al patronului luptei împotriva lui Hristos. „Punerea la punct" a tuturor chestiunilor încă nepuse la punct! Între acestea, în primul rând, „punerea la punct" a Evangheliei, care (după părerea Vaticanului imperialist) nu s'ar împăcă, în totul, cu doctrina leninisto-stalinistă.

G. Racoveanu

Noul Decan al Colegiului Cardinalilor

Cardinalul Marchetti — Selvaggiani, decanul colegiului Cardinalilor încetând din vieaţă, a fost ales decan al ilustrului colegiu Eminenţa Sa Cardinalul EUGENIU TISSERANT, Secretarul Congregaţiei „Pro Ecclesia Orientali".

ROMA CEA NOUĂ NU MAI ARE CĂUTARE . . .

Din referatul prezentat de biserica ortodoxă reperistă la congresul «panortodox» ţinut la Moskwa:

«Ortodoxia va câştiga şi în vigoare şi în prestigiu, întâi aducând la sânu-i pe vechile ei surori: armeană, coptă, abisiniană, caldeeană, iacobită, pe urmă grupându-se în jurul Bisericii celei mai calificate şi mai de prestigiu». (Care să fie, oare, asta?!) . . .

Ideea grupării în jurul Bisericii celei mai vrednice şi mai de prestigiu trebue reţinută: Dumnezeu vorbeşte uneori prin gura omului prost!

ger

ASOCIAŢIA INTERNAŢIONALĂ A ZIARIŞTILOR LIBERI (INTERNATIONAL FEDERATION OF FREE JOURNALISTS) comunică:

The American Regional Union of the International Federation of Free Journalists has set up an office with the aim of helping members of the Federation in settling down in this country. It is at present one-man institution located at 55 West 42nd Street, New York 18, N. Y., tel.: Wisconsin 7-3538.

The American Regional Union of IFFJ is anxious to get in touch with all the members of the Federation as well as with all the exiled newspapermen and writers from Central and Eastern Europe who reside in this country or who are expecting to arrive to the USA in the future.

It is suggested, therefore, that all persons concerned should write to ARU at the above address giving their names, addresses and short personal data. The ARU will serve a double purpose, facilitating on one hand the possibilities of employment for such institutions as Voice of America and Radio Free Europe, on the other hand trying to place as many exiled newspapermen and writers as possible in other useful occupations.

ÎNDREPTAR apare odată pe lună. Redacţia şi Administraţia: Dr. Flaviu Popan, München 5, Kapuzinerstraße 38. DEUTSCHLAND, US-ZONE.

Buchdruckerei Freisinger Tagblatt